

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

Заклад вищої освіти	Національний університет "Кієво-Могилянська академія"
Освітня програма	3890 Екологія та охорона навколишнього середовища
Рівень вищої освіти	Магістр
Спеціальність	101 Екологія

Цей експертний висновок складений за результатами розгляду галузевою експертною радою (ГЕР) акредитаційної справи. Розгляд справи ГЕР є частиною акредитаційної процедури Національного агентства і здійснюється на основі поданих закладом відомостей про самооцінювання освітньої програми, а також звіту експертної групи про результати акредитаційної експертизи.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ГЕР - галузева експертна рада

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

06.03.2023 р.

Справа № 1504/АС-22

Галузева експертна рада Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти з галузі знань 10 "Природничі науки" у складі:

Дмитрів Григорій Степанович – головуєчий,

Тяпкін Олег Костянтинович,

Трохимчук Андрій Дмитрович,

Сонько Сергій Петрович,

Погребняк Володимир Григорович,

Мудрак Олександр Васильович,

Михайленко Владислав Іванович,

Максименко Надія Василівна,

Заячук Мирослав Дмитрович,

Запотоцький Сергій Петрович,

Гасюк Іван Михайлович,

за участі запрошених осіб:

Карамушка Віктор - зав.кафедри – представник ЗВО,

розглянула на своєму засіданні матеріали акредитаційної справи щодо акредитації освітньої програми:

Назва ЗВО	Національний університет "Києво-Могилянська академія"
Назва ВСП ЗВО	<i>не застосовується</i>
ID освітньої програми в ЄДЕБО	3890
Назва ОП	Екологія та охорона навколишнього середовища
Галузь знань	10 Природничі науки
Спеціальність	101 Екологія
Спеціалізація (за наявності)	<i>відсутня</i>
Рівень вищої освіти	Магістр
Вид освітньої програми	Освітньо-наукова

За результатами розгляду акредитаційної справи галузева експертна рада

РЕКОМЕНДУЄ

ухвалити рішення про акредитацію.

За – 11, Проти – 0

1. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку ГЕР

підстави для відмови в акредитації, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, або для призначення повторної акредитаційної експертизи, відсутні

наявні підстави для відмови в акредитації, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

наявні підстави для призначення повторної акредитаційної експертизи

2. Обґрунтування ГЕР

У цьому розділі ГЕР надає власну оцінку відповідності освітньої програми, базуючись на змісті звіту експертної групи та інших матеріалах акредитаційної справи.

Заповнення полів «Обґрунтування» є обов'язковим, якщо ГЕР змінює рівень відповідності, визначений експертною групою, або підтверджує рівень відповідності А, Е чи F. У цих випадках необхідно заповнити обґрунтування не менше як за одним підкритерієм у межах відповідного критерію.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

1.1 Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти

Цілі ОНП тісно корелюють із Стратегією розвитку НаУКМА (<https://www.ukma.edu.ua/index.php/about-us/sogodennya/stratehiia-rozvytku>), яка передбачає проведення реформування та удосконалення в усіх ключових сферах реалізації ОНП. Вона передбачає формування високоосвічених, національно свідомих, чесних, небайдужих та творчих людей, здатних незалежно мислити і відповідально діяти згідно з принципами добра та справедливості, для розвитку відкритого і демократичного суспільства.

1.2 Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін

Освітньо-науковою програмою передбачається, що основними місцями працевлаштування магістрів з кваліфікацією «Магістр екології (екологія та охорона навколишнього середовища)» є виробничі підприємства усіх галузей промисловості, консультативно-сервісні організації в Україні та за кордоном, науково-дослідні установи, державні природоохоронні установи, громадські організації тощо. У формуванні, удосконаленні та реалізації програми приймають участь і враховуються позиції та потреби різних груп стейкхолдерів через їх залучення до різних видів комунікацій (<https://office.naqa.gov.ua/v1/from/7228?index=1>)

1.3 Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм

В цілому цілі ОП та ПРН визначені з урахуванням тенденцій розвитку галузі в умовах загострення екологічної ситуації внаслідок війни та необхідності забезпечення сталого розвитку. Проте, ОНП вимагає термінової більш детальної адаптації до сучасних умов, що і зроблено у проекті ОП (https://www.ukma.edu.ua/index.php/about-us/sogodennya/dokumenty-naukma/cat_view/1-dokumenty-naukma/30-rizne/32-oholoshennia/229-hromadske-obhovorennia-proiektiv-osvitnikh-prohram?start=5)

1.4 Освітня програма дає можливість досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності).

За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти програмні результати навчання мають відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня

ОНП затверджена у 2016 році, та в цілому відповідає Стандарту вищої освіти України другого (магістерського) рівня галузі знань – 10 Природничі науки спеціальності 101 Екологія (затверджений Наказом Міністерства освіти і науки України від 04.10.2018 № 1066.). Проте формування предметної області дещо «збіднене» порівняно з СВО. Так у ОНП він позначається як «Екологія та охорона навколишнього середовища: екологія, охорона навколишнього середовища, інше», в той час як в СВО: «Структура та функціональні компоненти екосистем різного рівня та походження. Антропогенний вплив на довкілля та оптимізація природокористування». Згідно з (<https://office.naqa.gov.ua/v1/from/7228?index=1>) стейкхолдери беруть участь у оновленні змісту освітніх компонент,

однак регулярна долученість їх до перегляду власне змісту та структури ОНП не встановлена. Зокрема, виходячи зі змісту навчальних планів, представлених в ВСО за 2021 і 2022 роки ні перелік ОК ні співвідношення між блоками дисциплін не змінювались.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

2.1 Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності)

Зміст ОП в частині обсягу навчального навантаження враховує вимоги ст. 5 Закону України «Про вищу освіту» та відповідного вимог до обсягу освітньо-наукової програми Стандарту вищої освіти України для другого (магістерського) рівня за спеціальністю 101 «Екологія» (затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 04.10.2018 р. № 1066) і складає 120 кредитів ЄКТС.

2.2 Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, становлять логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дають можливість досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання

Забезпечення ПРН у здобувачів є досяжними за рахунок вибору відповідних методів та форм навчання. В наявній ОНП (2016 р.) відсутня структурно-логічна схема, а також є невідповідності між ОК та компетентностями, які вони забезпечують (<https://office.naq.gov.ua/v1/from/7228?index=1>). Ці недоліки були виправлені у проекті освітньої програми 2022 р (https://www.ukma.edu.ua/index.php/about-us/sogodennya/dokumenty-naukma/cat_view/1-dokumenty-naukma/30-rizne/32-oholoshennia/229-hromadske-obhovorenna-proiektiv-osvitnikh-proham?start=5).

2.3 Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною)

В цілому освітні компоненти ОНП відповідають предметній області, визначеній Стандартом вищої освіти другого (магістерського) рівня освіти за спеціальністю 101 Екологія. Проте, згідно з (ad6888d9-11a4-431c-914e-693c86f93332) частина вибіркового компонент, особливо тих, що складають так званий «Педагогічний блок», включають ВК09, ВК10, ВК11, ВК12, ВК14 слабо корелюють зі спеціальністю.

2.4 Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін в обсязі, передбаченому законодавством

Навчальним планом передбачено дисципліни циклу професійної та практичної підготовки та дисципліни вільного вибору студента. Обрання здобувачами вибіркового дисциплін регулюється відповідними нормативними документами: (https://www.ukma.edu.ua/index.php/about-us/sogodennya/dokumenty-naukma/doc_download/825-polozhennia-pro-orhanizatsiiu-osvitnoho-protsesu-v-naukma), та ін. Вибір дисциплін здійснюється через систему автоматизованого запису САЗ. Окремого відкритого каталогу вибіркового дисциплін на сайті ЗВО знайти не вдалося. Вибіркові дисципліни «вбудовані» в перелік «Дисципліни, що пропонуються для вивчення 101 «Екологія та охорона навколишнього середовища» 1-ий навчальний рік» (<https://www.ukma.edu.ua/ects/index.php/2011-11-13-16-43-44/109-2018-06-13-06-45-22/eions/242-2018-11-01-08-57-31>). Дисципліни вільного вибору магістрів-екологів представлені лише педагогічним блоком. Проте, зміст цих вибіркового дисциплін вимагає більшої кореляції з предметною областю спеціальності «Екологія» (<https://www.ukma.edu.ua/courses/ects/curricula/description.php?code=277840>)

2.5 Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дає можливість здобути компетентності, потрібні для подальшої професійної діяльності

Практична підготовка здобувачів освіти тісно пов'язана зі співпрацею з роботодавцями, що дозволяє набути професійних навичок. Згідно з (<https://office.naq.gov.ua/v1/from/7228?index=1>) практична підготовка не внесена до матриці відповідності програм компетентностей результатам навчання та навчальним дисциплінам (Таблиця Б), тому неможливо визначити, які компетентності та ПРН забезпечують ці ОК.

2.6 Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (softskills), що відповідають заявленим цілям

Згідно з (<https://office.naq.gov.ua/v1/from/7228?index=1>) ОНП забезпечує набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills) упродовж всього періоду навчання через реалізацію освітніх компонентів. Соціальні навички також формуються під час проведення семінарських та практичних занять в процесі виконання робіт,

спілкування студентів під час дискусій, взаємного оцінювання, обговорення планів та результатів експериментальної роботи, взаємин студентів в межах тимчасових груп, які створюються під час лабораторних та семінарських занять. Участь студентів у студентських наукових товариствах і гуртках різного напрямку сприяє розвитку соціальних навичок. Проте, зважаючи на воєнний стан нашої держави доцільним було б формування навичок (soft skills) через участь студентів у волонтерських заходах.

2.7 Зміст освітньої програми враховує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності)

Згідно з (fafd70c0-c718-4f07-ac82-55677bbo2d67) заява від ЗВО на проведення процедури акредитації була подана 22.12.2022 р. А професійний стандарт зі спеціальності «Екологія» був затверджений 04 травня 2022 року (Н А К А З № 1111-22 Про затвердження професійного стандарту «Еколог»). Дивно, що про це не було відомо на провідній кафедрі, до складу сумісників якої входить Риженко Наталія Олександрівна (д.б.н., професор) – старший науковий співробітник Державної екологічної академії післядипломної освіти та управління, яка є одним з авторів професійного стандарту.

2.8 Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає фактичному навантаженню здобувачів, досягненню цілей та програмних результатів навчання

Обсяг ОНП реалістично відображає фактичне навантаження здобувачів, та є відповідним для досягнення цілей і програмних результатів навчання. Співвіднесення обсягу освітніх компонентів ОНП з фактичним навантаженням студентів розраховується в кредитах ЄКТС.

2.9 Структура освітньої програми та навчальний план підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою у разі її здійснення узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти

Підготовка здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти не здійснюється.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

3.1 Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному вебсайті закладу вищої освіти

Правила прийому на навчання за ОНП в 2022 є чіткими, зрозумілими, деталізованими та не містять дискримінаційних положень (<https://vstup.ukma.edu.ua/official-documents/admission-rules>). Вони визначають порядок та умови вступу, необхідний перелік документів для здобуття ступеня магістр, етапи вступної кампанії, організацію і проведення конкурсного відбору, обчислення конкурсного балу та ін.

3.2 Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми

Для вищезазначеної спеціальності при вступі враховуються результати фахового іспиту при вступі на місяць державного замовлення, результати розгляду мотиваційних листів при вступі на місяць за кошти фізичних та/або юридичних осіб; або результати вступного іспиту для іноземців з фаху. Програма фахового вступного випробування розміщені на сайті (<https://vstup.ukma.edu.ua/entrance-examination-program?level=MASTER>).

3.3 Визначено чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Процедуру визнання результатів навчання за програмами академічної мобільності регламентує розділ 5 «Положення про порядок участі у програмах міжнародної академічної мобільності здобувачів вищої освіти». (https://www.ukma.edu.ua/index.php/about-us/sogodennya/dokumenty-naukma/doc_download/1450-polozhennia-pro-poriadok-uchasti-u-prohramakh-mizhnarodnoi-akademichnoi-mobilnosti-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity)» На ОНП «Екологія та охорона навколишнього середовища» двоє студентів другого року навчання наразі перебувають на програмах академічної мобільності Еразмус+ (Софія Осіпова у Бранденбургському Технічному університеті (Німеччина) та Леонід Нечипоренко у Гронінгенському університеті (Нідерланди)).

3.4 Визначено чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Практика визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті на ОНП відсутня.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

4.1 Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи

У воєнний час у закладі передбачено використання великої кількості дистанційних платформ, діяльність яких унормована відповідним наказом (<https://cutt.ly/T9lqyZF>). Вони забезпечують можливість проведення асинхронних занять. У освітньому процесі застосовуються такі форми навчання: навчальні заняття (лекція; семінарське, практичне, індивідуальне заняття, консультація, офісна зустріч); індивідуальні завдання; самостійна робота студента; практична підготовка; контрольні заходи). Викладання здійснюється на основі студентоцентрованого підходу, зустрічі зі здобувачами підтвердили задоволення освітнім процесом. Навчальні заняття проходять в інтерактивному форматі з використанням різних методів (дискусія, круглий стіл, ділова гра, тематична зустріч, розв'язання ситуаційних задач, виїзне заняття).

4.2 Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання в межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб)

Згідно з (<https://office.naqa.gov.ua/v1/from/7228?index=1>), у навчальному процесі використовується платформи DistEdu (<https://distedu.ukma.edu.ua>) для розміщення навчально-методичних матеріалів, але на ній викладено виключно теоретичні відомості. Однак, вона не використовується для проведення тестувань, різних видів завдань, а відповідно не ведеться облік поточного оцінювання здобувачів вищої освіти. З інтерв'ю з НПП встановлено, що здобувачі можуть дізнатися свої результати виключно при індивідуальному зверненні до викладача. Силабуси розміщені в цьому ж корпоративному середовищі, оновлені вони були у 2021 році, в них наводиться інформація щодо порядку та критеріїв оцінювання ОК. Слабкою стороною є відсутність контактної інформації з НПП (мобільні телефони, адреси пошти), хоча при зустрічах зі здобувачами вищої освіти зазначалось, що комунікація здійснюється через групи у Вайбері та інших месенджерів. У силабусах наявні російськомовні джерела літератури.

4.3 Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми

Здобувачі проходять практику у закладах підпорядкованих НАН України, ДУ «Інститут економіки природокористування та сталого розвитку Національної академії наук України», Міністерстві екології захисту довкілля та природних ресурсів України, Центрі екологічного консалтингу та аудиту, Національному антарктичному центрі України, Інституті телекомунікацій і глобального інформаційного простору НАН України та інших організаціях, які пов'язані з екологією, де надалі мають можливість до працевлаштування. Аналітичні дослідження здобувачів вищої освіти виконують також в рамках курсів «Методи наукових досліджень», «Екологічна економіка» та «Екологічна політика».

4.4 Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі - викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі

Згідно з (<https://office.naqa.gov.ua/v1/from/7228?index=1>) незважаючи на задекларовані НПП заходи, щодо адаптації змісту ОК до сучасних умов формальних документів, що підтверджують ці факти не надано. Проте підтверджено, що при викладанні дисциплін та виконанні магістерських робіт використовуються результати, отримані при виконанні НДР.

4.5 Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти

Інтернаціоналізації сприяє участь здобувачів 2 і 3 рівнів та НПП ОНП у міжнародних конференціях, семінарах і проєктах. Активного характеру набула співпраця з Baltic University Program (BUP, Швеція). В рамках BUP НПП кафедри екології Козак О.М., Хлобистов Є.В., Вишенська І.Г., Карамушка В.І. пройшли тренінги з питань освіти для сталого розвитку. Проф. Бойченко С.Г. і доцент Карамушка В.І. брали участь у проєктах BSRCCC, Virtual Exchange Educational Project (партнер - Університет Уппсали, Швеція). У другій половині 2022 р. були затверджені заявки на проєкт REECU (грант Європейської Комісії), Resilience of Education RESCUU, партнер - Університет Уппсали) та Restoring Environments in Ukraine (партнер - Swedish University of Agricultural Sciences).

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

5.1 Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дають можливість встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компонента та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь

Контрольні заходи регламентуються - Положенням «Про організацію освітнього процесу в НаУКМА» (Наказ №216 від 13.05.2019) (https://www.ukma.edu.ua/index.php/about-us/sogodennya/dokumenty-naukma/doc_download/825-polozhennia-pro-orhanizatsiiu-osvitnoho-protsesu-v-naukma). Згідно з (<https://office.naq.gov.ua/v1/from/7228?index=1>) відповідно до Положення «Про затвердження документів навчально-методичного забезпечення навчальних дисциплін в НаУКМА» (Наказ №7 від 09.01.2019), в силабусах освітніх компонент ОНП вказуються форми занять, компетентності та програмні результати, критерії оцінювання, методи, технології, які використовує НПП для забезпечення здобуття відповідних програмних результатів навчання та їх перевірки.

5.2 Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності)

Визначено чіткі й зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

5.3 Визначено чіткі та зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу, які забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема охоплюють процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

При розробці критеріїв оцінювання навчальних досягнень здобувачів, НПП враховує всі види навчальної роботи та контрольні заходи (тести, письмові завдання, контрольні роботи) з розподілом балів за кожен вид контролю. Силабус розміщується на платформі дистанційного навчання <https://distedu.ukma.edu.ua> та доводиться до відома здобувачів при записі на конкретну ОК. З метою підвищення ефективності самоконтролю досягнення програмних результатів навчання ОНП, НПП додатково розробляють методичні розробки та рекомендації, де містяться питання для самоконтролю, тести, індивідуальні, командні та творчі завдання.

5.4 У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, яких послідовно дотримуються всі учасники освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності

Випадків виявлення порушення академічної доброчесності на ОНП «Екологія та охорона навколишнього середовища» зафіксовано не було. Процедури дотримання академічної доброчесності регламентуються відповідними документами (https://www.ukma.edu.ua/index.php/about-us/sogodennya/dokumenty-naukma/doc_download/577-polozhennia-pro-akademichnu-dobrochesnist-zdobuvachiv-osvity-u-naukma).

Критерій 6. Людські ресурси

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

6.1 Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання

Академічна або професійна кваліфікація викладачів, задіяних у реалізації освітньої програми, забезпечується їх досягненнями, що визначено в таблиці 2 відомостей самооцінювання. НПП відповідають тим дисциплінам, що викладають, а відповідно забезпечують досягнення цілей та програмних результатів навчання. Проте, згідно з (<https://office.naqa.gov.ua/v1/from/7228?index=1>), деякі показники таблиці подані недостатньо розгорнуто, що не дає змоги повною мірою перевірити відповідність НПП, які забезпечують викладання за ОНП ліцензійним вимогам. Так, відсутня інформація щодо наукових профілів всіх НПП, що забезпечують ОНП. Разом з цим, НПП повністю відповідають за освітою ОК ОНП, вчасно проходили підвищення кваліфікації (Сертифікати долучені у відповідь на запит ЕГ: вівторок, 17 січня 2023 р. о 13:09:16) та мають високі показники публікаційної діяльності в журналах Scopus та WoS, особливо за останні роки провадження ОНП.

6.2 Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дають можливість забезпечити потрібний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми

НПП зараховуються до штату кафедри на конкурсній основі. Інформацію про конкурс оприлюднюють у пресі та дублюють на сайті НаУКМА (<https://www.ukma.edu.ua/index.php/about-us/sogodennya/vakansii>). Рішення щодо результату конкурсу приймається на зборах трудового колективу природничого факультету. Необхідний рівень кваліфікації та професіоналізм забезпечується повною прозорістю вказаних процедур.

6.3 Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу

Академік НАНУ проф. Я.П. Дідух (Інститут ботаніки НАНУ), проф. В.І. Щербак (Інститут гідробіології НАНУ), проф. Н.О. Риженко (Державна екологічна академія освіти та управління), академік НАНУ проф. Ємельянов І.Г. та інші робили й продовжують робити значний внесок у підготовку здобувачів другого рівня вищої освіти. З академічних установ прийшли й працюють наразі на постійній основі проф. Є.В. Хлобистов, проф. Л.І. Шевцова, проф. К.І. Деревська. Роботодавці надають місця для проходження практики та запрошують випускників до працевлаштування.

6.4 Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців

Згідно з (<https://office.naqa.gov.ua/v1/from/7228?index=1>), викладачі-сумісники, які є професіоналами-практиками у своїй галузі й представляють академічний сектор (науково-дослідні та освітні установи) беруть активну участь у навчальному процесі. Всі вони залучені до аудиторного викладання. Наприклад, академік НАНУ проф. Ємельянов І.Г. (Національний природничий музей НАНУ), проф. Мельник В.І. (Національний ботанічний сад ім. М.М.Гришка НАНУ), проф. Бойченко С.Г. (Інститут геофізики НАНУ) та інші.

6.5 Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями

Створений в НаУКМА Центр забезпечення якості освіти реалізує оновлену Програму професійного розвитку науково-педагогічних та педагогічних працівників НаУКМА (наказ №446 від 21.10.2019 р.), (https://www.ukma.edu.ua/index.php/about-us/sogodennya/dokumenty-naukma/doc_download/1161-zatverdzhennaprohrama-pidvyshchennia-kvalifikatsii-2019-chynna-versiia-vkliuchno-z-shablonom-sertyfikatu). Центр організовує і проводить заняття і тренінги для підвищення кваліфікації для викладачів НаУКМА.

6.6 Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності

З 2016 р. було введено преміювання науково-педагогічних співробітників НаУКМА за публікації у виданнях, які індексуються в наукометричних базах Web of Science CoreCollection та Scopus. Фонд «Повір у себе» заохочує викладачів НаУКМА до здобуття індивідуальних дослідницьких стипендій (саббатікал). Зростанню викладацької майстерності сприяють конкурси Фонду Лозинських, Фонду Юхименків та інші внутрішні конкурси НаУКМА - <https://www.ukma.edu.ua/index.php/2018-03-26-09-25-56>. Переможцем конкурсу «викладач року» (<https://www.ukma.edu.ua/index.php/donate/novynu/4947-nazvano-krashchoho-vykladacha-fprn-ta-krashchoho-vykladacha-kafedry-anhliiskoi-movu>) двічі був визнаний проф. кафедри екології Хлобистов Є.В.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

7.1 Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми гарантують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання

Матеріально-технічні ресурси і навчально-методичне забезпечення є достатнім для досягнення визначених цілей та програмних результатів навчання за ОНП «Екологія». Матеріально-технічне забезпечення в межах ОП «Екологія та

охорона навколишнього середовища” було продемонстровано ЕГ в режимі реального часу та у відеоматеріалах (<https://office.naqa.gov.ua/v1/from/7228?index=1>).

7.2 Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, потрібних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми

Академічний персонал та здобувачі мають вільний доступ до наукометричних баз Scopus та Web of Science. У корпусах університету, в яких проводяться заняття, бібліотеці і гуртожитках наявний вільний та безкоштовний доступ до Інтернету через мережу WiFi. Уся інфраструктура та інформаційні ресурси ЗВО, які потрібні для досягнення програмних результатів навчання під час реалізації ОП «Екологія та охорона навколишнього середовища» є доступними і безоплатними для всіх здобувачів та викладачів.

7.3 Освітнє середовище є безпечним для життя і здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дає можливість задовольнити їхні потреби та інтереси

Освітнє середовище є безпечним для життя і здоров'я здобувачів та НПП, дозволяє задовольнити їх потреби й інтереси. Освітня діяльність в особливих умовах регулюється Порядком організації освітнього процесу та дій педагогічних/науково-педагогічних працівників і здобувачів вищої освіти Національного університету «Кієво-Могилянська академія» під час сигналу тривоги, відключення електроенергії відсутності інтернет-зв'язку в умовах воєнного стану (https://www.ukma.edu.ua/index.php/about-us/sogodennya/dokumenty-naukma/doc_download/2937-nakaz-404-vid-13-10-22).

7.4 Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою

Здобувачам надається належна освітня, організаційна, інформаційна, консультативна та соціальна підтримка. Щорічно публікується Календар-Довідник НаУКМА (http://ekmair.ukma.edu.ua/bitstream/handle/123456789/23731/Kalendar-dovidnyk_NaUKMA_2022-2023.pdf?sequence=1&isAllowed=y), де зібрана уся ознайомча інформація про ЗВО та особливості навчання у ньому. У разі виникнення окремих питань, здобувачі можуть звернутися інших структурних підрозділів, зокрема до Відділу по роботі зі студентами (Деканат) (<https://www.ukma.edu.ua/index.php/about-us/spilnoti/students-life>). Соціальна підтримка здійснюється Центром соціальної роботи адаптації та підтримки студентів (<https://www.ukma.edu.ua/index.php/about-us/spilnoti/students-life/353-sotsialna-pidtrymka>). Центр здійснює індивідуальні консультації та проводить групові зустрічі (<https://linktr.ee/sapskma>).

7.5 Заклад вищої освіти створює достатні умови щодо реалізації права на освіту для осіб з особливими освітніми потребами, які навчаються за освітньою програмою

Здобувачі з особливими освітніми потребами у межах даної ОП не навчаються. Проте у ЗВО є відповідна нормативна і технічна база для забезпечення цих потреб.

7.6 Наявні чіткі і зрозумілі політика та процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних із сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

У НаУКМА на достатньому рівні розвинена внутрішня нормативно-правова база, що регулює сферу вирішення конфліктних ситуацій, а саме: Положення про політику протидії дискримінації, сексуальним домаганням, булінгу у Національному університеті «Кієво-Могилянська академія» (<https://web.ukma.edu.ua/index.php/uk/students/protect-rights#chapter3>). Проте згідно (<https://office.naqa.gov.ua/v1/from/7228?index=1>), здобувачі виявили недостатню обізнаність щодо визначених дій студентів у разі виникнення конфліктних ситуацій.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

8.1 Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми

Незважаючи на наявність внутрішніх документів, що регламентують процедури розробки, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОП (зокрема, Положення про організацію освітнього процесу в НаУКМА) періодичність оновлення акредитованої ОНП вимагає покращення. З 2016 року формально зміни в ОП не відбувалися.

8.2 Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми

Згідно (<https://office.naqa.gov.ua/v1/from/7228?index=1>), було проведено загально університетські опитування здобувачів у період з 2018 по 2020 роки. Проте даний звіт містить лише показники кількості безпосередніх учасників опитувань без зазначення їх результатів. ЕГ відзначає позитивну динаміку участі студентів-екологів в таких опитуваннях. Проте відсутність власне опублікованих результатів не дозволяє в повній мірі оцінити таку процедуру.

8.3 Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери

Згідно (<https://office.naqa.gov.ua/v1/from/7228?index=1>), наявний широкий спектр роботодавців з якими відбувається співпраця кафедри в межах даної ОП. До них належать не тільки наукові установи (Інститут гідробіології НАН України, Національний антарктичний центр, Інститут телекомунікацій і глобального інформаційного простору НАН України) і державні (Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів), а й представники екологічного бізнесу (ТОВ «БЕЙКЕР ТІЛЛІ УКРАЇНА», AV Group). Свої позитивні відгуки на підтримку програмі надали представники WWF Central & Eastern Europe, Національного ботанічного саду імені М. М. Гришка НАН України, Інституту геофізики ім. С.І. Субботіна НАН України, Інституту геологічних наук НАН України та Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна.

8.4 Наявна практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми

У ЗВО була створена ГО Асоціація випускників НаУКМА (<https://kmaalumni.org.ua/>). Співпраця з випускниками забезпечується шляхом безпосереднього спілкування, проведення різноманітних зустрічей та опитувань. ЕГ була надана доповідна записка, що підтверджує проведення опитувань серед випускників (<https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSegiuK4xosaQuosSBznz3tPTDlEKHQKijtU1HvcDOSE4tT-Ow/viewform>).

8.5 Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми

Незважаючи на те, що у ЗВО діє Центр забезпечення якості освіти, який здійснює свою діяльність відповідно до Концепції внутрішнього забезпечення якості навчання і викладання НаУКМА (https://www.ukma.edu.ua/index.php/about-us/sogodennya/dokumenty-naukma/doc_download/572-kontseptsiia-vnutrishnoho-zabezpechennia-iakosti-navchannia-i-vykladannia) система забезпечення недостатньо ефективно реагує на недоліки в освітній програмі (<https://office.naqa.gov.ua/v1/from/7228?index=1>). Проте віце-президент з науково-навчальних студій НаУКМА п. Михайло Винницький зауважив, що ЗВО усвідомлює недосконалість системи перегляду ОП, недостатню формалізованість та документальне оформлення цих процесів.

8.6 Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій) беруться до уваги під час перегляду освітньої програми

Згідно з (ad6888d9-11a4-431c-914e-693c86f93332) ОНП акредитується вперше, відповідно зауваження та пропозиції відсутні.

8.7 В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, що сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою

Культура якості вищої освіти у НаУКМА розвинена на достатньому рівні.

Критерій 9. Прозорість та публічність

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

9.1 Визначені чіткі та зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

ЗВО має необхідний перелік нормативних документів, які регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу.

9.2 Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному вебсайті відповідний проєкт із метою отримання зауважень та

пропозиції заінтересованих сторін

Текст проекту ОП доступний за посиланням <https://cutt.ly/s9vfoX5> і публікується не пізніше, ніж за місяць до затвердження ОП.

9.3 Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному вебсайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства

Усі необхідні дані щодо ОП опубліковані на офіційному веб-сайті <https://cutt.ly/k9vfXYt>. Тут міститься власне текст ОП (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компетентності).

Критерій 10. Навчання через дослідження

Рівень відповідності (експертна група)

не застосовується

Рівень відповідності (ГЕР)

не застосовується

Обґрунтування ГЕР

10.1 Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності в закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю

не застосовується

10.2 Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напряму досліджень наукових керівників

не застосовується

10.3 Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення й апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо)

не застосовується

10.4 Заклад вищої освіти забезпечує можливості для залучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проєктах тощо

не застосовується

10.5 Наявна практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проєктах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються

не застосовується

10.6 Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у професійній діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для унеможливлення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності

не застосовується

3. Рекомендації з подальшого удосконалення освітньої програми

У цьому розділі на основі звіту експертної групи та висновків ГЕР резюмуються рекомендації стосовно подальшого удосконалення освітньої програми, включаючи пропозиції щодо усунення виявлених під час акредитації недоліків. Заповнення цих полів є обов'язковим у всіх випадках, коли ГЕР погодилася або визначила рівень відповідності критерію B, E чи F.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми

Проаналізувати аналогічні освітні програми останніх років у регіоні та за кордоном, та врахувати кращі їх практики під час оновлення ОНП. До перегляду та оновлення ОНП включати усі категорії стейхолдерів, через щорічну регулярну участь їх у засіданнях профільної кафедри.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

У новій редакції ОНП візуалізувати структурно-логічну схему вивчення дисциплін та послідовність засвоєння освітніх компонентів. Привести у відповідність матрицю відповідності програмних компетентностей результатам навчання та навчальним дисциплінам, зокрема забезпечити отримання загальних та спеціальних фахових компетентностей за рахунок обов'язкових компонент ОНП.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

Як у програмі вступного фахового випробування так і у силабусах окремих ОК оновити застарілі літературні джерела з урахуванням сучасних тенденцій та проблем екології у регіоні.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

Забезпечити навчання НПП щодо користування всіма можливостями DistEdu, зокрема запровадити її використання для контролю поточної та підсумкової успішності здобувачів вищої освіти. Проводити аналіз результатів опитування здобувачів ВО а результати доводити до відома гаранта ОП та НПП. Організувати опитування стейкхолдерів - роботодавців та врахувати їх пропозиції щодо оновлення ОНП. До кінця поточного року оприлюднити на сайті детальну інформацію щодо професійних активностей НПП, НДР тощо.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

Зробити сайт більш інформативним щодо оприлюднення графіку освітнього процесу, з деталізацією для кожної освітньої програми, форми навчання, теоретичної, практичної складової і канікул, навчальних та робочих планів ОНП.

Критерій 6. Людські ресурси

Удосконалити систему обліку та оприлюднення результатів наукової роботи НПП з метою інформування про відповідність публікаційної активності змісту ОК.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

З метою підвищення навичок soft skills здобувачів вищої освіти, керівництву НаУКМА спільно з органами студентського самоврядування до початку нового навчального року забезпечити розробку і впровадження Положення щодо врахування результатів позанавчальної діяльності у формування загального рейтингу успішності здобувачів вищої освіти (згідно наказу Міністерства освіти і науки України «Про затвердження Примірного порядку формування рейтингу успішності студентів, курсантів, невійськових вищих навчальних закладів (наукових установ). Ширше залучати здобувачів до волонтерської діяльності.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

Гаранту ОП забезпечити проведення систематичних опитувань, що стосуються ОП в термін до кінця 2022-2023 н.р.. Центру забезпечення якості освіти модернізувати підходи до контролю за процедурами перегляду та моніторингу ОП у термін не пізніше початку 2023-2024 н.р.

Критерій 9. Прозорість та публічність

Гаранту ОП доповнити інформацію про дисципліни на сайті НаУКМА в термін до початку 2023-2024 н.р.

Критерій 10. Навчання через дослідження

не застосовується

4. Додатки

Відсутні

Шляхом підписання цього експертного висновку я підтверджую, що внесені до нього відомості про присутніх на засіданні ГЕР і результати голосування членів ГЕР є достовірними, а експертний висновок було схвалено на засіданні ГЕР так, як його викладено вище.

Документ підписаний кваліфікованим електронним підписом.

Головуючий на засіданні ГЕР

ДМИТРІВ ГРИГОРІЙ СТЕПАНОВИЧ